

Edyta Duda-Piechaczek

Fundusze inwestycyjne w praktyce

**Jak odmienić swoje życie,
bezpiecznie inwestując
w fundusze inwestycyjne?**

Niniejszy ebook jest **własnością prywatną**.

Niniejsza publikacja, ani żadna jej część, nie może być kopiowana, ani w jakikolwiek inny sposób reprodukowana, powielana, ani odczytywana w środkach publicznego przekazu bez pisemnej zgody wydawcy. Zabrania się jej publicznego udostępniania w Internecie, oraz odsprzedaży zgodnie z [regulaminem Wydawnictwa Złote Myśli](#).

© Copyright for Polish edition by ZloteMysli.pl

Data: 29.01.2008

Tytuł: Fundusze inwestycyjne w praktyce

Autor: Edyta Duda-Piechaczek

Wydanie I

ISBN: 978-83-7582-074-4

Projekt okładki: Marzena Osuchowicz

Korekta: Anna Popis-Witkowska, Sylwia Fortuna

Skład: Anna Popis-Witkowska

Internetowe Wydawnictwo Złote Myśli Sp. z o.o.

ul. Daszyńskiego 5

44-100 Gliwice

WWW: www.ZloteMysli.pl

EMAIL: kontakt@zlotemysli.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone.

All rights reserved.

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ 1. ZACZNIJMY OD PODSTAW	6
Czym jest fundusz inwestycyjny?.....	8
Towarzystwo funduszy inwestycyjnych.....	9
Podmioty działające na zlecenie towarzystwa lub funduszu.....	11
Depozytariusz.....	11
Podmiot zarządzający funduszem inwestycyjnym na zlecenie.....	13
Podmiot prowadzący rejestr uczestników funduszy inwestycyjnych.....	14
Podmioty prowadzące dystrybucję jednostek uczestnictwa.....	15
Czym są jednostki uczestnictwa?.....	16
Uprawnienia związane z posiadaniem jednostek uczestnictwa.....	19
Udział w radzie inwestorów specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego.....	20
Istota i charakterystyka funduszu inwestycyjnego.....	27
Uwaga.....	29
Podmioty obsługujące fundusze inwestycyjne.....	30
Towarzystwo funduszy inwestycyjnych.....	30
Depozytariusz.....	30
Agent transferowy.....	31
Dystrybutor jednostek uczestnictwa.....	31
Nowe konstrukcje i typy funduszy inwestycyjnych.....	34
Fundusze z różnymi kategoriami jednostek.....	35
Fundusze podstawowe i powiązane.....	36
Fundusze z wydzielonymi subfunduszami.....	37
Fundusze funduszy.....	39
Nowe typy funduszy.....	39
Fundusz rynku pieniężnego.....	39
Fundusze portfelowe.....	40
Fundusze aktywów niepublicznych.....	41
Fundusze sekurytyzacyjne.....	42
Czynniki mające wpływ na wybór funduszu inwestycyjnego.....	43
Co powinien wziąć pod uwagę inwestor podejmujący decyzję o przystąpieniu do funduszu?.....	43
Analiza potrzeb i oczekiwań inwestora.....	44
Wybór odpowiedniego typu funduszu.....	45
Opłaty pobierane przez fundusz.....	47
Uwaga na nieprawidłowości funduszy!.....	49
Korzyści z oszczędzania w funduszach inwestycyjnych.....	50
ROZDZIAŁ 2. RODZAJE FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH	55
Fundusze inwestycyjne otwarte.....	55
Specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte.....	56
Fundusze inwestycyjne zamknięte.....	57
Szczególne konstrukcje funduszy inwestycyjnych.....	57
Fundusze inwestycyjne z różnymi kategoriami jednostek uczestnictwa....	57

<u>Fundusze inwestycyjne z wydzielonymi subfunduszami</u>	58
<u>Fundusze podstawowe i powiązane</u>	59
<u>Szczególne typy funduszy inwestycyjnych</u>	59
<u>Fundusze portfelowe</u>	60
<u>Fundusze sekurytyzacyjne</u>	61
<u>Fundusze aktywów niepublicznych</u>	61
<u>Podział funduszy inwestycyjnych według przedmiotu lokat</u>	62
<u>Fundusze rynku walutowego</u>	63
<u>Fundusze o ustalonym przychodzie</u>	63
<u>Fundusze giełdowe</u>	63
<u>Fundusze zrównoważone</u>	64
<u>Przystąpienie do funduszu inwestycyjnego</u>	67
<u>ROZDZIAŁ 3. JAKI WYBRAĆ FUNDUSZ INWESTYCYJNY?</u>	70
<u>Fundusze pieniężne</u>	71
<u>Fundusze obligacji</u>	71
<u>Fundusze stabilnego wzrostu</u>	71
<u>Fundusze zrównoważone</u>	72
<u>Fundusze mieszane</u>	72
<u>Fundusze akcji</u>	73
<u>Fundusze zagraniczne</u>	74
<u>Lokaty z funduszem</u>	74
<u>Fundusze nieruchomości</u>	75
<u>Fundusze zamknięte</u>	75
<u>Fundusze surowcowe</u>	76
<u>Fundusze hedgingowe</u>	76
<u>Czynniki mające wpływ na wybór funduszu inwestycyjnego</u>	77
<u>ROZDZIAŁ 4. RYZYKO ZWIĄZANE Z INWESTYCJĄ W FUNDUSZ</u> ..	79
<u>Analiza wyników finansowych (inwestycyjnych) funduszu</u>	79
<u>Ocena towarzystwa zarządzającego funduszem</u>	80
<u>Zasady opodatkowania</u>	81
<u>Wyjaśnienie zasad przystępowania do funduszu inwestycyjnego</u>	82
<u>Sposoby nabywania i umarzania jednostek uczestnictwa</u>	83
<u>Sposoby nabywania certyfikatów inwestycyjnych</u>	85
<u>Sposoby zbywania certyfikatów inwestycyjnych</u>	86
<u>Wpłata do funduszu</u>	87
<u>ROZDZIAŁ 5. ODPOWIEDZIALNOŚĆ TOWARZYSTWA FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH</u>	88
<u>Objaśnienia do ustawy</u>	89
<u>Odpowiedzialność za działania własne funduszu</u>	89
<u>Przykład 1</u>	91
<u>Odpowiedzialność za działania podmiotów, którym towarzystwo powierzyło wykonywanie niektórych obowiązków</u>	92
<u>Podstawa wyłączenia odpowiedzialności towarzystwa</u>	93
<u>Przykład 2</u>	93
<u>Szczególne zasady odpowiedzialności w przypadku zlecenia zarządzania portfelem funduszu inwestycyjnego (outsourcing)</u>	94

<u>Zasady odpowiedzialności podmiotów pośredniczących w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa.....</u>	96
<u>Odpowiedzialność za wyniki funduszu inwestycyjnego.....</u>	97
<u>Przykład 3.....</u>	100
<u>Wymogi kapitałowe towarzystwa funduszy inwestycyjnych.....</u>	104
<u>Zasady postępowania uczestników</u>	106
<u>Skarga do towarzystwa funduszy inwestycyjnych.....</u>	107
<u>ROZDZIAŁ 6. FUNDUSZE INWESTYCYJNE I EMERYTALNE.....</u>	108
<u>Rozproszenie ryzyka i profesjonalne zarządzanie.....</u>	108
<u>Niższe koszty transakcji, obniżenie kosztów inwestowania.....</u>	109
<u>Przykład.....</u>	109
<u>Fundusz otwarty, jednostki uczestnictwa.....</u>	112
<u>Przykład 1.....</u>	113
<u>Przykład 2</u>	113
<u>Zbywanie i odkupywanie jednostek uczestnictwa</u>	113
<u>Przykład.....</u>	114
<u>Dystrybucja jednostek uczestnictwa.....</u>	115
<u>Specjalistyczny fundusz otwarty.....</u>	115
<u>Fundusz zamknięty, certyfikat inwestycyjny.....</u>	116
<u>Fundusz mieszany.....</u>	117
<u>Fundusz powierniczy.....</u>	117

Rozdział 1. Zaczynamy od podstaw

Fundusz inwestycyjny to rodzaj zbiorowego lokowania środków pieniężnych pochodzących od osób fizycznych, przedsiębiorstw, gmin. Zebrane środki są inwestowane w papiery wartościowe i inne prawa majątkowe – przy zachowaniu zasady ograniczania ryzyka. Bezpieczne inwestowanie – to jest właśnie powód, dla którego fundusze cieszą się taką popularnością.

Fundusze inwestycyjne gromadzą środki pieniężne od różnych inwestorów, a następnie je inwestują w akcje, obligacje lub w innego rodzaju aktywa finansowe. Poszczególne fundusze inwestycyjne stosują różne strategie inwestycyjne, np. nastawione na wzrost wartości kapitału lub bieżący dochód, co warunkuje zakres instrumentów finansowych, które leżą w polu ich zainteresowań. Inwestor kierując się własną strategią inwestycyjną, dokonuje alokacji środków w jednostki poszczególnych, wyspecjalizowanych funduszy inwestycyjnych – np. bezpiecznych papierów wartościowych, pieniężnych, akcji czy też nieruchomości.

Fundusze inwestycyjne zarządzane są przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. W określonych odstępach czasu fundusze zobowiązane są do dokonywania wyceny swoich aktywów. Dzięki temu inwestorzy, którzy zainwestowali w ich jednostki, są w stanie w miarę na bieżąco dokonywać oceny ich poczynąń i w przypadku niezadowolających wyników zrezygnować z ich usług poprzez przeniesienie aktywów do innych podmiotów osiągających lepsze wyniki.

Większość funduszy inwestycyjnych sprzedaje swoje jednostki poprzez zorganizowane sieci pośredników w postaci banków i biur ma-

klerskich. Zakup jednostek wiąże się z założeniem odpowiedniego rejestru i wpłatą środków pieniężnych, które po przeliczeniu zostają zamienione na odpowiednią liczbę jednostek uczestnictwa. W momencie, gdy zdecydujemy się wycofać nasze środki poprzez złożenie odpowiedniej dyspozycji, nasze jednostki zostają umorzone, a środki wypłacone drogą przelewu na wskazany rachunek lub gotówką w którejś z jednostek sieci dystrybucyjnej.

Inwestor ma do dyspozycji wiele funduszy, różniących się zarówno w zakresie organizacji działania, jak i proponowanych strategii inwestycyjnych.

Fundusze inwestycyjne otwarte sprzedają jednostki uczestnictwa i cechują się łatwym dostępem, możliwością szybkiego zakupu i umorzenia jednostek uczestnictwa oraz dość dużymi ograniczeniami w zakresie instrumentów, w które mogą inwestować.

Fundusze inwestycyjne zamknięte emitują certyfikaty inwestycyjne oraz mają większy zakres dostępnych inwestycji, które mogą prowadzić. Zazwyczaj cechują się mniejszą płynnością, a certyfikaty inwestycyjne przez nie emitowane notowane są na rynku wtórnym po cenie, która może odbiegać od rzeczywistej wartości aktywów funduszu.

Od połowy 2004 roku inwestorzy mogą również bez problemów nabywać tytuły uczestnictwa w zagranicznych funduszach inwestycyjnych, które dokonały stosownego zgłoszenia w KPWiG i w stosunku do których Komisja nie zgłosiła sprzeciwu w zakresie dystrybucji takich tytułów uczestnictwa na terenie naszego kraju. Udział funduszy zagranicznych w naszych portfelach z punktu widzenia dywersyfikacji portfela aktywów byłby bardzo wskazany, przede wszystkim ze względu na różnorodność prezentowanych przez te fundusze strategii inwestycyjnych, ale również ze względu na fakt dywersyfikacji wa-

lutowej. Należy jednak od razu zwrócić uwagę na fakt, że działanie funduszy zagranicznych w niektórych obszarach, tj. sposób dystrybucji tytułów uczestnictwa, wysokość i sposób pobierania opłat, forma prawna, a co za tym idzie – określone prawa uczestników, mogą w znacznym stopniu odbiegać od standardów stosowanych przez krajowe fundusze inwestycyjne. Tak więc w przypadku podjęcia przez nas decyzji o umieszczeniu tych funduszy w naszych portfelach – powinniśmy przed podjęciem stosownej decyzji o inwestycji dokonać dokładnej analizy oferty oraz wszystkich za i przeciw. Wskazane również byłoby skorzystanie w tym wypadku z pomocy i rady profesjonalistów.

Czym jest fundusz inwestycyjny?

Fundusz inwestycyjny jest osobą prawną. Oznacza to, że może we własnym imieniu nabywać prawa i zaciągać zobowiązania. Jednakże fundusz inwestycyjny jest bardzo specyficzną osobą prawną, ponieważ w istocie rzeczy stanowi on jedynie masę majątkową utworzoną z wpłat uczestników i nabytych za te wpłaty aktywów. Jako organ zarządzający funduszem inwestycyjnym działa towarzystwo funduszy inwestycyjnych. Jedynym przedmiotem działalności funduszu inwestycyjnego jest lokowanie pozyskanych od uczestników środków pieniężnych w papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i inne prawa majątkowe.

Adresem i siedzibą funduszu inwestycyjnego jest adres i siedziba towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Ponadto wszelkich czynności w imieniu funduszu dokonują osoby upoważnione do reprezentowania towarzystwa.

Fundusz inwestycyjny w terminach wynikających z ustawy i statutu musi dokonywać wyceny aktywów funduszu oraz obliczać wartość aktywów netto funduszu, którą to wartość ustala się, pomniejszając wartość aktywów funduszu o jego zobowiązania. Ustalenie wartości aktywów netto ma także znaczenie dla zbywania jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, o czym będzie mowa dalej, w części poświęconej omówieniu sposobów przystąpienia do funduszu.

Do utworzenia funduszu niezbędne jest – zgodnie z ustawą – nadanie mu statutu przez towarzystwo, zawarcie umowy z depozytariuszem o prowadzenie rejestru aktywów, wydanie zezwolenia przez Komisję Papierów Wartościowych i Giełd (dalej zwanej „Komisją”), zebranie wpłat w wysokości i terminach określonych statutem oraz wpisanie funduszu do rejestru funduszy inwestycyjnych, prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Warszawie. Rejestr ten jest jawny, tj. każda osoba może go przeglądać bez konieczności wykazywania interesu prawnego lub faktycznego. Poprzez wpis do rejestru sądowego fundusz nabywa osobowość prawną i z tą chwilą może rozpocząć samodzielną działalność.

Towarzystwo funduszy inwestycyjnych

Towarzystwo działa w formie spółki akcyjnej o zaostrzonych w stosunku do zwykłych spółek akcyjnych wymogach kapitałowych. Zaostrzenie to zagwarantować ma bezpieczne i stabilne zarządzanie funduszami inwestycyjnymi oraz zdolność do zadośćuczynienia ewentualnym roszczeniom uczestników funduszy zarządzanych przez towarzystwo.

Podobnie jak fundusze inwestycyjne, towarzystwa funduszy inwestycyjnych mają ograniczony zakres działalności gospodarczej, bowiem podstawowym przedmiotem działalności towarzystwa jest tworzenie

funduszy inwestycyjnych i zarządzanie nimi, reprezentowanie ich wobec osób trzecich oraz zarządzanie zbiorczym portfelem papierów wartościowych. Dodatkowo za zezwoleniem Komisji towarzystwo może rozszerzyć swoją działalność o zarządzanie cudzym pakietem papierów wartościowych na zlecenie, doradztwo w zakresie obrotu papierami wartościowymi, pośrednictwo w zbywaniu i odkupowaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych utworzonych przez inne towarzystwa lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych, pełnienie funkcji przedstawiciela funduszy zagranicznych. Ponadto ustawa wprowadza szereg ograniczeń dla towarzystw funduszy inwestycyjnych, dotyczących prowadzenia działalności inwestycyjnej na własny rachunek. Uzasadnienia powyższych rozwiązań należy poszukiwać w chęci ograniczenia przez ustawodawcę ryzyka związanego z działalnością zarówno funduszu inwestycyjnego, jak i towarzystwa. Chodzi o to, by do naturalnego dla funduszu ryzyka związanego z inwestowaniem na rynku papierów wartościowych nie dodawać ryzyka związanego z innym rodzajem działalności gospodarczej prowadzonej bądź to przez fundusz, bądź to przez towarzystwo nim zarządzające. Kolejnym przejawem ustawowego ograniczania ryzyka uczestników funduszy inwestycyjnych jest opisana wyżej konstrukcja osobowości prawnej funduszu inwestycyjnego. Dzięki takiemu rozwiązaniu majątek powierzony przez uczestników funduszowi i aktywa nabyte w zamian pozostają cały czas odrębnym majątkiem funduszu, niezwiązanym z towarzystwem funduszy inwestycyjnych, dzięki czemu ryzyko upadłości czy wystąpienia innych negatywnych zdarzeń gospodarczych w stosunku do towarzystwa nie powoduje reperkusji w postaci pogorszenia sytuacji uczestników funduszu inwestycyjnego.